

Рослини роду куничник та їх біологічна активність**Бурлака І.С., Кисличенко В.С.***Кафедра біології**Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна*zinapanova2013@yandex.ru

Пошук нових джерел біологічно активних сполук, які можуть значно розширити номенклатуру лікарської рослинної сировини і лікарських засобів на її основі пояснює інтерес до вивчення дикорослих рослин флори України. Куничник (*Calamagrostis* Adans.) – рід рослин, які відносяться до родини злакові (Poaceae Barnh.) або м'ятликові (Gramineae Juss.). Рід *Calamagrostis* Adans. налічує близько 200 видів, це переважно мезофільні, лугові, лісові, болотні чи наскельні рослини, розповсюджені в усіх позатропічних зонах земної кулі, а також на високогір'ї тропіків; 22 види роду куничник представлені на території країн СНД. В Україні з них зростає 7 видів. Основні з них: куничник звичайний – *Calamagrostis epigeios* (L.) Roth., куничник псевдоочеретяний – *Calamagrostis pseudophragmites* (Hall.f.) Koel., куничник очеретяний – *Calamagrostis arundinacea* (L.) Roth., куничник сіруватий – *Calamagrostis canescens* (Web.) Roth., куничник мінливий – *Calamagrostis varia* (Schrad.) Host., куничник непомітний – *Calamagrostis neglecta* (Ehrh.) Gaertn, Mey et Scherb., куничник волохатий – *Calamagrostis villosa* (Chaix) J.F. Gmel. [1,2].

Висота пагонів рослин роду куничник коливається в межах від 20 до 180 см в залежності від виду. Листки яскраво-зелені, блискучі, частіше – дуговидно вигнуті, у деяких видів та сортів направлені вгору. Піхви замкнуті лише при самій основі. Пагони закінчуються великою пухнастою багатоколосковою волоттю з гострошорсткими гілочками, зеленкуватою, кремовою, коричневою, рожевою, бузковою чи темно-багряною улітку й сріблясто-перлинною – восени та взимку. Колоски одноквіткові, двостатеві. Зернівка продовгувата, відпадає разом із пелюстками [1,2].

Вітчизняною промисловістю випускається противірусний препарат Протефлазид. До складу препарату входять трава куничника звичайного (500г/1000 мл) і трава щучника дернистого (500г/1000 мл). 1 мл препарату містить не менше ніж 0,32 мг флавоноїдів у перерахунку на рутин; не менше ніж 0,3 мг суми карбонових кислот у перерахунку на яблучну кислоту, допоміжні речовини: спирт етиловий 96%. Застосовується як противірусний засіб для

лікування вірусних інфекцій, викликаних вірусом простого герпесу першого та другого типів, оперізуючого герпесу, у комплексному лікуванні гепатитів В і С, СНІДУ. Для запобігання вірусних та бактеріальних інфекцій, які виникають у пацієнтів з недостатньою функцією імунної системи, для лікування і профілактики грипу та інших ГРВІ. За механізмом дії він належить як до віростатиків (пригнічує ДНК-полімеразу у клітинах, інфікованих вірусами герпесу, ВІЛ), так і до інтерферогенів (збільшує продукцію ендogenous альфа- і гамма-інтерферону), а також сприяє підвищенню загального рівня імунного статусу організму, тобто діє як своєрідний адаптоген. Імунофармакологічні дослідження протезфлазиду, які були проведені на культурі клітин людини, показали, що препарат є активатором продукції гамма-інтерферону, виступає інгібітором прозапального цитокіну і знижує апоптозозалежність лімфоцитів [3,4]. Також вітчизняною промисловістю випускаються сиропи Флавозид і Імунофлазид для застосування у педіатричній практиці (100 мл сиропу містить 2 мл протезфлазиду) і Протфенолозид.

Куничник звичайний здавна застосовували у народній медицині, використовуючи відвар кореневищ як сечогінний засіб. Кореневища і траву куничника звичайного використовували як діуретичний, антисептичний засіб – при асциті, дизурії, гонорейі, захворюваннях органів дихання. Трава проявляє фунгістатичну активність.

Траву куничника сіруватого застосовують як діуретичний засіб при асциті, захворюваннях сечовивідних шляхів; як протикашльовий, відхаркувальний, детоксикаційний засоби. В народному господарстві – як кормову рослину для домашніх тварин.

Трава куничника очеретяного проявляє фунгістатичну активність.

Література

1. Бурлака І. С. Вивчення морфологічних та анатомічних ознак трави куничника звичайного / І. С. Бурлака, В. С. Кисличенко // Фітотерапія. Часопис. – 2012. – № 2. – С. 89–92.
2. Верещагин Л. Н. Атлас сорных, лекарственных и медоносных растений / Л. Н. Верещагин. – К. : Юнивест маркетинг, 2002. – С. 50–51.
3. Зейдо Фірас Дослідження імуномодулюючого впливу протезфлазиду на лейкоцити здорових донорів / Фірас Зейдо, Б. Д. Луцик, Л. Є. Лаповець // Українські медичні вісті. – 2005. – Т. 6, № 1–2. – С. 205–206
4. Зейдо Фірас Дослідження імуномодулюючого впливу протезфлазиду на лейкоцити здорових донорів / Фірас Зейдо, Б. Д. Луцик, Л. Є. Лаповець // Українські медичні вісті. – 2005. – Т. 6, № 1–2. – С. 205–206.